

2017

DEMOS
HELSINKI

DEMOS
EFFECT

Sisällys

Demos Helsingin vuosi 2017	3
10 vuoden kokeilu	4
Suuntana globaali vaikuttavuus	6
Demos Helsinki highlights 2017	8
MUUTOS	9
Kiertotalouden edelläkävijät ovat liikkeellä	10
Aidosti uutta tietoa syntyy kokeilemalla	14
KOHTAAMINEN	18
Autoilulle rakentunut maailma on muuttumassa	19
Säätiöt yhdistivät voimansa nuorten hyväksi	23
VOIMAANTUMINEN	27
Kaupunkipolitiikka on täällä	28
Mistä rakentuu pohjoismaisen hyvinvointimallin tulevaisuus?	31
FAKTAA VUODESTA 2017	35
Tilikausi	35
Demos Helsinki	35
Ihmiset	36
Avainluvut	37
Hallinnosta	37
Julkaisut	38

HELI BLÄFIELD

Demos Helsingin vuosi 2017

Meillä on takanamme suuri, globaaliin vaikuttavuuteen tähtäävä strategiaudistus. Sitä kohti on kuljettu vuosia, mutta vuonna 2017 askeleet muuttuivat entistä määrätietoisemmiksi. Meille ominaiseen tapaan matka kuljettiin yhdessä, kaikkia 40 työntekijää tarkkaavaisesti kuunnellen.

Demos Helsingin aiemmat vuosikertomukset ovat perinteisesti alkaneet kaikkien työntekijöidemme allekirjoittamalla esipuheella. Tällä kertaa olemme halunneet antaa äänen kahdelle toiminnanjohtajallemme. Entiselle ja nykyiselle. Tuulille ja Juhalle.

Tuulin ja Juhan näköalapaikka toiminnanjohtajana auttaa punomaan yhteen, mistä ja miten olemme tähän pisteeseen päässeet.

Ja ennen kaikkea, minne olemme matkalla.

DEMOS HELSINGIN JA DEMOS EFFECTIN TYÖNTEKIJÄT

10 vuoden kokeilu

PROFIILIKUVAT:
HELI BLAFIELD

TUULI KASKINEN
DEMOS HELSINGIN
TOIMINNANJOHTAJA
2013-2017

Vuosi 2017 oli jännittävä paitsi koko Demos Helsingille, myös minulle. Vuoden aikana toteutetun suuren strategiaproessin myötä vastuu kokonaisuuden eteenpäin viemisestä siirtyi uusiin käsiin. Vuoden lopussa ilmoitimme, että jään vanhempainvapaalle ja uutena Demos Helsingin toiminnanjohtajana ja strategian toteuttajana aloitti Juha Leppänen. Nyt on siis hyvä hetki pieneen reflektioon.

Taloudellinen volyymimme on nelinkertaistunut siitä, kun aloitin vuonna 2013 Demos ry:n toiminnanjohtajana. Vuonna 2017 koko ryhmän liikevaihto oli noin 3,7 miljoonaa euroa. Siitä noin 1,2 miljoonaa euroa tehtiin yksityisten kumppaneiden kanssa Demos Effectissä, 0,3 miljoonaa euroa julkisesti rahoitetuissa akateemisissa tutkimushankkeissa Demos Research Institutessa ja valtaosa eli 2,4 miljoonaa julkisen ja kolmannen sektorin kumppaneiden kanssa Demos ry:ssä.

Aloittaessani toiminnanjohtajana Demos Helsinki oli ajatushautomo, jonka liiketoimintamalli jo tuolloin poikkesi muista. Työmme on projekti-rahoitteista eli taustallamme ei ole säätiötä tai pysyvää julkista tukea, kuten muilla länsimaisilla ajatushautomoilla tyypillisesti on. Sen sijaan jokaisella projektillamme on kumppani tai asiakas, joka maksaa työstä. Tässä mielessä liiketoimintamallimme on aina ollut konsulttimainen.

Eroamme konsulttimaailmasta kuitenkin kahdella tapaa. Ensiksikin ryhmän emo on yhdistysmuotoinen Demos ry. Toisin sanoen lähes 95 % tuloksesta jää talon sisään vaikuttamis- ja kehittämistyön tekemiseen sekä investointien rahoitukseen. Toinen, vielä tärkeämpi erottava tekijä on ajattelumme toisesta asiakkaasta. Tavoitteenamme on, että kaikista projekteistamme syntyy yhteiskunnallista hyötyä, joka tekee maailmasta demokraattisemman ja kestävämmän.

Tärkeintä meille ajatushautomona ja konsulttitalona on se, että saamme tehdä töitä sellaisten kumppaneiden kanssa, joilla on vahva uteliaisuus ja halu muutokseen. Robotisaatio, ilmastonmuutos ja uusi työ aiheuttavat muutoksia, joita voi verrata teolliseen vallankumoukseen. Tästä muutoksesta valmistui vuonna 2017 iso yhteiskunnallinen visiotyö: Seuraava Erä, The Next Era. Siinä mietittiin, mikä on se #nextera, joka tekee ihmisten elämästä parempaa ja luonnonympäristöistä terveempiä. Teollisesta vallankumouksesta olemme oppineet, että positiivisten muutosten aikaansaamiseen voi kulua aikaa. Tavoitteenamme on, että muutos on tekijöilleen myönteinen, eikä yksittäisten ihmisten tai ympäristön siitä maksama hinta ole liian korkea suhteessa hyötyihin.

Vaikutusten toteennäyttäminen ja mittaaminen on tässä ajassa paitsi muodikasta, myös erittäin tarpeellista. Samaan aikaan se on mielettömän vaikeaa. Tiedämme varmasti, että vuonna 2017 sadattuhannet ihmiset ympäri maailmaa ovat lukeneet Demos Helsingin ajatuksia (kiitos onnistuneen sosiaalisen median levitystyön). Tiedämme, että Suomen hallitus on toteuttanut kokeiluohjelmaa, jonka perusteet ovat lähtöisin meidän ajattelustamme ja kynästämmme. Tiedämme, että useat yritykset ovat reivanneet strategioitaan ympäristöystävällisemmiksi meidän kanssamme tehdyn yhteistyön tuloksena. Tiedämme, että kansalaisten ja hallinnon vuoropuhelua on käyty kymmenien tuhansien ihmisten voimin meidän fasilitoimanamme.

Sen sijaan emme totta puhuakseni tiedä, kuinka monta hiilidioksidiekvivalenttia päästöt noissa strategiaansa muuttaneissa yrityksissä ovat vähentyneet. Emmekä myöskään (tietenkään) voi olla varmoja, että kokeilujen tuloksena syntyy suoraviivaista hyötyä heikommassa asemassa oleville ihmisille. Sen sijaan voimme nähdä, että näillä systeemisillä työkaluilla luodaan muutoksen edellytyksiä ja raivataan tietä sillä, että positiivinen muutos on mahdollinen.

Itse ajattelen, että Demos Helsinki on kokeilu. Meillä on kirkas käsitys siitä, millaisten perususkomusten kautta vahvempaa yhteiskuntaa ja parempaa maailmaa rakennetaan. Meillä on myös tapa rahoittaa tuota tekemistämme. Onko se hyvä tapa tai olisiko nurkan takana keinoja, jotka olisivat vielä vaikuttavampia? Kannattaisiko meidän tällä porukalla ennemmin pyörittää lastenkotia tai tehdä päästövähennyshankkeita? Sitä emme voi tietää muuten kuin etsimällä.

Olen kiitollinen siitä, että olen voinut viedä tätä kokeilua eteenpäin yhdessä alati kasvaneen mahtavien kollegojen joukon kanssa melkein 10 vuoden ajan. Samaan aikaan ajattelen, että ihmisten vaihtuminen on hyväksi organisaatiolle, joka aikoo muuttaa yhteiskuntaa. Demos Helsinki on sen verran tärkeä kokeilu, että sitä kannattaa katsoa eri näkökulmista, erilaisten ihmisten taitoja hyödyntäen.

Suuntana globaali vaikuttavuus

JUHA LEPPÄNEN
DEMOS HELSINGIN
TOIMINNANJOHTAJA

Demos Helsinki teki vuonna 2017 historiansa merkittävimmän investoinnin. Uuden strategian, jonka tekemiseen osallistui koko työntekijäkunta. Strategiaa tehtiin puoli vuotta ja sen lopputuloksena syntyi uusi ja selkeä suunta koko organisaatiolle: globaali vaikuttavuus.

Vuonna 2013 teimme strategian, jossa päätimme, että haluamme saada aikaan enemmän positiivista muutosta yhteiskunnassa ja se tapahtuu todennäköisimmin, jos onnistumme kasvattamaan toimintaamme ja tuomaan uusia osajia mukaan. Samalla Tuuli Kaskinen aloitti toiminnanjohtajana. Jälkikäteen on selvää, että tuolloin valittu strategia ja Tuulin nimittäminen ovat olleet tämän organisaation parhaita päätöksiä. Vuoden 2017 lopussa olimme lähes 40 hengen ajatushautomo, jonka toimintamalli on maailmanlaajuisesti ainutlaatuinen yhdistelmä konsultatiivisia projekteja ja tutkimushankkeita.

Mikä parasta, Demos Helsingistä ja tytäryhtiö Demos Effectistä on kasvanut Suomessa ja Pohjoismaissa tunnettuja yhteiskunnallisia toimijoita, joiden työtä arvostetaan.

Siinä missä Demos on mennyt kuluneen viiden vuoden aikana merkittävästi eteenpäin, maailmalla moni kehityskulku on mennyt huonompaan suuntaan. Taistelu ilmastonmuutosta vastaan on auttamattomasti myöhässä. Tuntemme demokraattinen yhteiskuntajärjestelmä on jatkuvasti haastettuna. Vuosikymmenten lupaus internetin ihmiskuntaa vapauttavasta vaikutuksesta onkin kääntynyt tuhoavaksi voimaksi. Globalisaatio ei yhdistänytkään maailmaa, vaan toi geopolitiikan takaisin.

Tästä syystä Suomessa syntynyt ajatushautomo ei voi jäädä toimistolleen Helsingin Etu-Töölöön ja olettaa, että suurimmat muutokset saadaan aikaan sieltä. Kun aloitimme uuden strategian tekemisen vuoden 2017 keväällä, suunta oli alusta alkaen selvä. Merkittävä yhteiskunnallinen vaikuttavuus tai potentiaali sen saavuttamisesta tarkoittaa, että Demoksen suunta on yhä enenevässä määrin Suomen ja Pohjoismaiden ulkopuolelle. Maapallomme tulevaisuutta ei päätetä Pohjoismaissa.

Uuden strategian ytimessä on yksi ajatus. Varmistaa, että nyt käynnissä oleva yhteiskunnallinen murros onnistuu. Onnistuminen tarkoittaa kolmea asiaa. Murroksen täytyy tapahtua ilman merkittävää konfliktia, jonka seurauksena moni kärsisi. Murroksen täytyy mahdollistaa maapallon kantokyvyn puitteissa eläminen. Ja muutoksen täytyy olla reilu ei vain meille suomalaisille, vaan kaikille ihmisille.

Miten aiomme tässä tehtävässä onnistua? Täytyy olla ajatus ja visio maailmasta, jota kohtia haluamme suunnata. Todennäköisesti ei vain yhtä, vaan monia. Toiveita ja näkökulmia, jotka ohjaavat meidän ihmisten, julkisen sektorin, yritysten ja kansalaisyhteiskunnan toimintaa.

Toteutuakseen visio tarvitsee uudenlaisia koalitioita. Yksilöitä, yhteisöjä ja organisaatioita, jotka yhdessä alkavat pala palalta ratkaista esteitä ja tuottaa uudenlaisia toimintamalleja. Samaan tapaan kuin teollisen vallankumouksen yhteydessä 1800-luvulla, ratkaisut voivat tälläkin kertaa syntyä yllättävien toimijoiden tehdessä yhteistyötä. Parhaimmillaan voimme auttaa näiden mallien löytymisessä, konkretiaan viemisessä sekä eri tahojen yhteentuoimisessa.

Lopulta muutos tapahtuu, kun joku tekee jotain, joka todella vaikuttaa. Siksi olemme projektivetoinen organisaatio, joka on 13 vuoden aikana oppinut viemään asioita yhä konkreettisemmiksi lopputuloksiksi. Jokainen projekti on tapa testata tai todentaa, millaisilla ratkaisuilla yhteiskuntamme ja kumppaniorganisaatiomme kehittyvät parempaan suuntaan.

Niinpä meille Demoksessa tärkeintä ei ole kuinka monta projektia teemme, kuinka paljon ihmisiä meillä on töissä tai mikä on organisaation liikevaihto. Mutta kaikki nämä ovat hyviä välineitä sen arviointiin, teemmekö työmme hyvin ja kuljemmeko oikeaan suuntaan.

Lopulta kuitenkin vain sillä on merkitystä, saammeko aikaan yhteiskunnallisesti positiivista muutosta.

Tämä on myös uuden strategiamme keskiössä. Toivonkin, että tulevina vuosina Demos Helsinki tunnetaan ajatushautomona, jonka koti on Suomessa, mutta saa aikaan positiivista muutosta eri puolilla maailmaa. Nyt käynnissä oleva yhteiskunnallinen murros näyttäytyy muun muassa työn roolin epäselvyyden, poliittisen osallistumisen passiivisuuden ja geopoliittisten jännitteiden kaltaisina oireina. Haluamme osaltamme olla auttamassa murroksessa niin, että lopputuloksena on maailma, jossa sekä meidän että maapallon on hyvä olla.

Demos Helsinki highlights 2017

MUUTOS

[TRANSFORMING]

Yhteiskunta muuttuu, kun yritykset, julkiset organisaatiot ja järjestöt muuttuvat. Niiden muutos näkyy uusina tuotteina ja palveluina, jotka muuttavat myös niiden asiakkaiden ja jäsenten käyttäytymistä. Tai sitten ne investoivat rahansa uusiin asioihin: vähemmän resursseja kuluttaviin laitteisiin ja menetelmiin tai vaikkapa työntekijöidensä hyvinvointiin.

Demos Helsinki tekee suuren osan työstään kumppanuudessa erilaisten organisaatioiden kanssa. Tärkeä osa yhteiskunnallisista vaikutuksistamme syntyy sitä kautta, että kumppanimme muuttuvat. Meidän tehtävämme on auttaa kumppaneitamme oivaltamaan, miten maailma ympärillä muuttuu ja millaisilla ratkaisuilla ne voivat tarjota ympäröivälle maailmalle jotain merkityksellistä tulevaisuudessa.

Demos Helsingin ydinosuamista on auttaa kumppaneitaan muutoksessa, siinä ainoassa varmassa asiassa maailmassa.

Kiertotalouden edelläkävijät ovat liikkeellä

Kiertotalous on yksi tulevaisuuden suurista ratkaisuista. Sen toivotaan hillitsevän ilmastonmuutosta ja säästävän alati hupenevia luonnonvaroja. Demos Helsinki auttaa yhteiskunnan eri toimijoita siirtymään kohti kiertotaloutta.

@CHUTERSNAP / UNSPLASH

Huonekalujätti Ikea on yksi kiertotalouden innokkaista edistäjistä. Suuryritys on nostanut kiertotalouden yhdeksi tulevaisuuden toimintansa johtavista teemoista. Vuonna 2017 Ikea kannusti sen eri maissa toimivia yksiköitä tunnistamaan, miten kiertotaloutta voisi kehittää. Demos Effect auttoi Suomen Ikeaa selvitystyössä.

“Selvitys tehtiin maittain, koska samat keinot eivät toimi kaikkialla. Ikealla on tavarataloja 29 maassa. Kaikilla mailla on erilaisia tarpeita ja mahdollisuuksia kiertotalouteen”, sanoo Ikean kestävyysjohtaja **Tiina Suvanto**.

Kiertotalous pyrkii maksimoimaan tuotteiden ja materiaalien arvon taloudessa. Kun materiaaleja hyödynnetään uudelleen tehokkaasti, luonnonvaroja säästyy ja jäte vähenee. Kiertotaloudessa voi erottaa kaksi eri puolta: tuottajat ja kuluttajat.

Suomen Ikea ja Demos Effect lähtivät kiertotaloushankkeessaan liikkeelle kuluttajista: miten kuluttajat saataisiin mukaan tukemaan materiaalien kiertoa?

“Järjestimme yhdessä kuluttajatyöpajan, jonka

avulla tunnistimme arjen haasteita kiertotaloudelle. Oli hienoa nähdä, miten innokkaasti kuluttajat keskustelivat kiertotalouden käsitteestä, eduista ja esteistä”, kertoo Demos Effectin konsultti **Louna Laurila**.

Kuluttajatyöpajan antia jalostettiin työntekijöiden kesken kohti ihmisten kestäviä elämäntapalintoja tukevia ratkaisuja. Mahdollisuuksia kiertotalouden uusiin ratkaisuihin selvitettiin myös asiantuntijahaastatteluilla.

“Saimme selville asiakkaiden toivomuksia siitä, miten Ikea voisi auttaa arjessa esimerkiksi huonekalujen kierrättämisessä. Demos oli minio kumppani, sillä heidän aito kiinnostuksensa ja tiedonjansonsa heijastui työhön. Nyt pohdimme, voisiko näiden ajatusten pohjalta kehittää erilaisia pilottikokeiluja”, kertoo Suvanto.

Tavoitteena arjen muutos

Kiertotalous ja ilmastonmuutoksen hillintä kuuluvat myös osuuskapp S-ryhmän strategiaan kulmakiviin. Demos Effect oli mukana selvittämässä

LOUNA LAURILA
KONSULTTI
DEMOS EFFECT

SATU LÄHTEENOJA
RESURSSIVIISAAN
TALouden ASIAntuntija
DEMOS HELSINKI

S-ryhmän kiertotalouden mahdollisuuksia. Niiden pohjalta on tarkoitus laatia toimintasuunnitelma tulevista teoista.

Laurila on tyytyväinen, että Demos Effect on päässyt mukaan kehittämään uusia kiertotalouden ratkaisuja niinkin merkittävien toimijoiden kanssa kuin Ikea ja S-ryhmä. Kummatkin vaikuttavat suoraan ihmisten arkeen, Ikea jopa maailmanlaajuisesti.

"Esimerkiksi S-ryhmän toiminnan kestävyydellä on suuri vaikutus ympäristöön ja ihmisiin. Kun ajatellaan kiertotaloutta, he voivat keskittyä parantamaan sekä oman toimintansa että kuluttajakäyttäytymisen kestävyyttä", Laurila sanoo.

Myös Ikean Suvanto tunnistaa kiertotaloushankkeiden merkittävyyden.

"Kiertotalous tulee olemaan yksi tulevaisuuden avainkysymyksistä. Meillä ajattelun on lähdettävä raaka-aineiden käytöstä ja päädyttävä lopulta kuluttajaan. Emme voi tehdä vain sitä, mitä itse haluamme, vaan sen on oltava myös asiakkaille relevanttia."

Yhteiskunnan eri toimijat mukaan kiertotalouteen

Kiertotalouden edistäminen kiinnostaa myös kunnallisella tasolla. Maailman kestävimmän kaupungin tittelin napannut Espoo pyysi Demos Helsingin mukaan selvittämään, mitä kiertotalous voisi tarkoittaa heidän kaupungilleen.

"Haastattelimme espoolaisia toimijoita heidän ajatuksistaan kiertotaloudesta. Haastattelujen aikana monille valkeni, kuinka laaja käsite kiertotalous on. Se koskettaa esimerkiksi kaavoitusta, rakentamista, liikennettä ja digitalisaatiota", sanoo resurssiviisaan talouden asiantuntija **Satu Lähteenoja** Demos Helsingistä.

Espoon kanssa selvitettiin myös, miten muut edelläkävijäkaupungit ovat soveltaneet kiertotalouden malleja toiminnassaan.

"Kartoitimme, millainen olisi toimiva kiertotalouden edelläkävijöiden verkosto. Selvitystyömme valmistui syksyllä, ja nyt Espoossa on käynnissä kiertotalouden jalkautus osana kaupunkistrategian toteuttamista", Lähteenoja kertoo.

On muistettava, että yksittäinen toimija ei voi luoda toimivaa kiertotaloutta yksin. Tarvitaan kuntien, valtion, yritysten ja asukkaiden yhteistyötä.

"On äärimmäisen tärkeää, että on meidän yhteistyökumppaniemme kaltaisia toimijoita, jotka lähtevät rohkeasti edistämään kiertotaloutta. Se vaatii paljon työtä ja avoimuutta. Suurin vaikuttavuus syntyy lopulta kumppanuuksia luomalla", Demos Helsingin Laurila toteaa.

Aidosti uutta tietoa syntyy kokeilemalla

Demos Helsinki auttaa julkista hallintoa uudistamaan toimintatapojaan. Kokeilumallit ulottuvat niin suomalaiseen sairaalaan kuin Intian maaseudulle.

SAIRALAKLOVNIT RY

Klovnitohtorit Unto Piukkanen ja Masa Mussu tuovat piristystä potilaiden päivään.

Kurja tilanne: sairas lapsi on menossa leikkaukseen. Leikkaussali on lapselle vieras paikka, ja edessä on pelottava operaatio. Entä jos leikkaussalissa tilanteen jännittävyyttä olisikin lieventämässä klovni? On mahdollista, että klovnin rauhoittavan vaikutuksen takia sairaalahenkilökuntaa tarvittaisiin vähemmän ja leikkaussalissa käytettäisiin vähemmän aikaa. Klovnin läsnäolo voi jopa taittaa pelkoa niin, että lapsi ei tarvitse ollenkaan esilääkitystä. Silloin sairaalassa vietävä toipumisaika lyhenee.

Lapsen kokemuksen inhimillistämisen lisäksi klovni voi tuoda selviä säästöjä.

“Se on hypoteesi. Klovni voi parantaa lapsen oloa ja olla samalla prosessin kannalta tehokas ratkaisu”, sanoo Demos Helsingin kokeiluasiantuntija **Mikko Annala**.

Kyse on tosiaan vasta hypoteesista, sillä kokeilu on kesken. Leikkaussalin klovni on vain yksi esimerkki toimista, joita tehdään osana opetus- ja kulttuuriministeriön strategista kokeilua. Taustalla on hallituksen kärkihanke prosenttiperiaatteen laajentamisesta, eli taiteen saavutettavuuden parantamisesta ja siten taiteen hyvinvointivaikutusten edistämisestä.

MIKKO ANNALA
KOKEILUASiantuntija
DEMOS HELSINKI

“Tarkoituksena on tuottaa tietoa taiteen hyvinvointi- ja terveysvaikutuksista, ja tehdä suosituksia toiminnan rahoittamiseksi”, Annala kertoo.

Demos Helsinki on hankkeessa mukana kehittämässä rahoituksen malleja ja taide- ja kulttuuri-toiminnan sovittamista sosiaali- ja terveyspalveluihin. Kokeilut ovat avainasemassa, sillä niiden avulla saadaan tietoa asioista, joista ei ole tarpeeksi tutkittua tietoa. Myös opetus- ja kulttuuriministeriön kulttuuriasiainneuvos **Petra Havu** kiittelee kokeiluja.

“Kokeilujen ja niiden arvioimisen kautta saadaan systemaattisesti kerättyä tietoa niistä asioista, jotka niin estävät kuin mahdollistavat taiteen juurtumista osaksi terveyspalveluja. Se tieto on kokeilujen tärkein anti.”

Suunnittelusta kohti tekemistä

Kokeilumallien edistäminen on ollut Demos Helsingin tavoitteena jo pitkään. Konkreettisesti hallinnon kokeiluja on tehty vuodesta 2015, kun Demos Helsingin ehdottama *Design for Government*

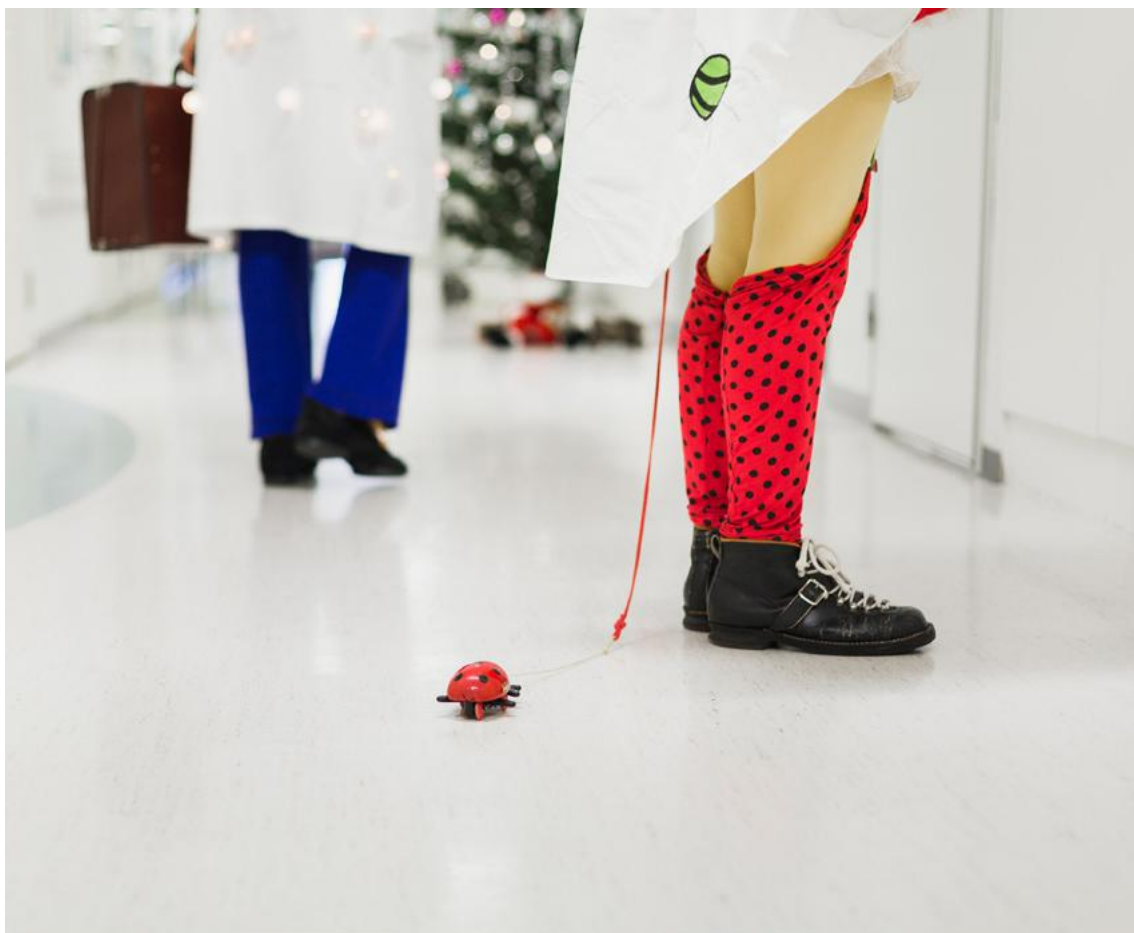
-kokeiluohjelma päättyi hallitusohjelmaan. Tällä hallituskaudella onkin käynnissä yhteensä 27 erilaista kokeilua. Demos Helsinki on mukana neljän eri ministeriön strategisissa kokeiluissa ja ollut myös luomassa kokeiluille kansallista eettistä koodistoa sekä kansalaislähtöisten kokeilujen digitaalista alustaa *Kokeilun paikkaa*.

Annalan mukaan kokeileminen on julkiselle hallinnolle eräänlainen “turvallinen tila”, sillä kokeileminen ei vielä sido mihinkään. Kokeilujen tarkoituksena on myös siirtää hallintoa suunnittelusta kohti tekemällä oppimista.

“Moni järjestelmä on jumissa, koska ei uskalleta katsoa kuin kohti ilmeisintä ja turvallisinta vaihtoehtoa. Kokeilemalla voi katsoa vaikka viiteen eri suuntaan. Haitat ja kulut ovat hyvin pienet verrattuna siihen, että ei kokeiltaisi ollenkaan”, Annala sanoo.

Kulttuuriasiainneuvos Petra Havu näkee kokeilut osana johtamisen ja politiikan muutosta.

“Kun tehdään politiikka- tai toimintasuosituksia, on hyvä olla monella tapaa hankittua tietoa asioista

JYRI KERONEN

SAIRALAKLOVNIT RY

Sairaalaklovnit ovat esimerkki toimista, joita tehdään osana opetus- ja kulttuuriministeriön strategista kokeilua.

ja ehdotettujen toimenpiteiden vaikutuksista. Silloin ollaan tukevalla pohjalla”, Havu sanoo.

Annalan mukaan kokeilut ovatkin osa laajempaa julkisen hallinnon innovointia. Maailma on muuttunut rajusti siitä, kun monet yhteiskunnan rakenteet on pystytetty.

“Hallinnon innovointi on sitä, että autetaan uudistamaan toimintatapoja niin, että ne palvelevat ihmisiä tässä ajassa.”

Demos Helsinki vie kokeilumalleja maailmalle

Suomi ei ole kiperässä tilanteessa yksin. Yhteiskunnat ympäri maailman painivat samojen ongelmien kanssa, ja siksi Demos Helsingin kokeilumalleille on kysyntää myös ulkomailla. Esi-

merkiksi Arabiemiraateissa Demos Helsinki on muovannut paikalliselle valtioneuvoston kanslialle sopivia kokeilumalleja. Ruotsissa Demos Helsinki on tuonut kokeiluja osaksi aluesuunnittelua, Latviassa ja Australiassa kouluttanut virkamiehiä sekä Intian Assamin maakunnassa rakentanut maatalouden innovaatiokonseptia.

Ennen kaikkea kokeilut mahdollistavat Demos Helsingin toiminnan ytimessä olevan osallistumisen. Kokeilu on väline, jonka kautta ihmiset ja julkinen hallinto ovat yhteydessä toisiinsa. Annala korostaa, että vaalit eivät saa olla ainoita vaikuttamisen tapoja yhteiskunnassa.

“Kokeilu on uusi osallistumisen muoto! Kaikissa demokratioissa on tällä hetkellä tarve saada parempi yhteys ihmisiin.”

The background of the page is a photograph of a social gathering, possibly a party or a meeting. In the upper right, there are several large, light-colored balloons. In the lower left, a woman with glasses and dark hair is looking towards the right. Other people are visible in the background, some out of focus. The overall atmosphere is social and lively.

KOHTAAMINEN

[CONVENING]

Aitoa muutosta on hankala saada aikaan yksin. Demos Helsinki on ansioitunut erilaisten ihmisten ja toimijoiden yhteen tuomisessa. Me uskomme, että erilaisten ihmisten ja toimijoiden on tehtävä yhteistyötä.

Uudessa ajassa tarvitaan uusia tekemisen kumppanuuksia, joita kannattaa etsiä yllättävistäkin suunnista. Yhdessä tekemällä saadaan oivalluksia ja voimavaroja, parhaimmillaan jopa sysäyksiä toimintaan.

Silloin myös lopputulos voi olla jotain aivan uutta.

Autoilulle rakentunut maailma on muuttumassa

Teknologia uudenlaiseen liikkumiseen on jo olemassa. Mutta mitä liikkumisen muutos tarkoittaa yhteiskunnan instituutioille, kaupunkirakenteelle tai omistamiselle? Demos Helsinki on vahvasti mukana muovaamassa tulevaisuuden liikkumisen järjestelmää.

Demos Helsingin Roope Mokka avaamassa Slush Y Mobility tapahtumaa.

JOHANNES NUUTINEN
VASTAAVA KONSULTTI
DEMOS EFFECT

OONA FRILANDER
KONSULTTI
DEMOS EFFECT

1900 -luvun puolivälissä autoteollisuus mullisti liikkumisen ja sitä kautta ihmisten elämäntavan. Autojen massatuotanto loi työpaikkoja, ja kaupunkeja ryhdyttiin suunnittelemaan autoilua varten. Autosta tuli statussymboli, joka vapautti huristelemaan paikasta toiseen. Kulkuneuvo vaikutti suoraan siihen, mitä ihmiset ajallaan tekivät: ei olisi automarketteja tai kauppakeskuksia, ellei ihmisillä olisi autoja niihin ajamiseen.

“Autolla liikkumisen lupaus oli hieno, mutta se muuttui nopeasti tosi huonoksi. Nykyään kaupunkialueilla asuvat ihmiset viettävät joka päivä tunnin ruuhkassa ja ilmasto lämpenee liikennepäästöjen takia”, sanoo Demos Effectin vastaava konsultti **Johannes Nuutinen**.

Nuutinen on yksi niistä demoslaisista, jotka ovat työskennelleet liikkumisen muutoksen parissa viime vuosina. Etenkin vuonna 2017 teema on työllistänyt monia: Demos Helsinki on muun muassa kehittänyt robottibussia julkiseen liikenteeseen ja ollut järjestämässä “planeetan parasta” keskustelua liikkumisen muutoksesta.

Syy vahvaan paneutumiseen on se, että liikkumisen muutos ei kosketa vain liikennettä, vaan heijastuu kaikkialle ympäröivään yhteiskuntaan. Se vaikuttaa niin kaavoittamiseen kuin siihen, miten suhtaudumme omistamiseen. Jos auton

omistaminen on perinteisesti nähty statussymbolina, mitä sille käy?

”Palvelujakin voi erilaistaa. Arkisin voisi käyttää jakamislustan kautta tavallista autoa, mutta erityisenä iltana mennä vaikka mustalla hienolla autolla oopperaan”, kuvailee Demos Effectin konsultti **Oona Frilander**.

Vähemmän päästöjä ja terveyshaittoja

Mitä uusi liikkuminen sitten tarkoittaa? Määrittely on vasta käynnissä, muistuttaa Demos Helsingin palvelumuotoilija **Ossi Korhonen**.

”Liikkumisen muutos on iso yhteiskunnallinen kysymys ja keskustelu. Tärkeä reunaehto on, että luodaan malli, jossa ollaan nykyistä kestävämmällä pohjalla. Toivomme, että uusi malli sekä tukisi hyvinvointia että säästäisi luonnonvaroja niin kaupungeissa kuin maaseudulla.”

Käytännössä tämä tavoite tarkoittaa esimerkiksi liikennekuolemien, päästöjen ja pienhiukkasista aiheutuvien terveyshaittojen vähenemistä, mutta myös entistä tasa-arvoisempia liikkumisen mahdollisuuksia. Demos Effectin konsultti **Henrik Suikkanen** jatkaa listausta: ”Haluamme vähentää ruuhkissa istumista ja vapauttaa kaupunkitilaa. Ihmiset voisivat myös sijoittaa rahansa paremmin kuin autoihin, jotka seisovat suurimman osan ajasta paikallaan.”

Autonvalmistajilla voi olla edessään uudenlainen rooli, huomauttaa Frilander: ”Valmistajat ovat myyneet autoa perinteisesti tuotteena. Nyt odotetaan, että liikkumista myydään palveluna, kun halu omistaa vähenee.”

OSSI KORHONEN
PALVELUMUOTOILIJAA
DEMOS HELSINKI

HENRIK SUIKKANEN
KONSULTTI
DEMOS EFFECT

Voidaanko autojen määrää oikeasti vähentää ja muuta liikkumista lisätä?

ROOPE MOKKA
PERUSTAJA
DEMOS HELSINKI

Liikkumisen muutoksen visioinnissa vaikeinta on huomioida se, että maailman nopea muutos ei pysähdy.

“Aiemmatkin mallit on luotu hyvää tarkoittaen. Ei saa unohtaa sitä, että tässä hetkessä akuuteilta tuntuvat asiat eivät välttämättä olekaan yhtä tärkeitä tulevaisuudessa. Siksi pitää olla malttia”, Korhonen sanoo.

Hän on työskennellyt tiiviisti Tekesin, Liikenneviraston ja Trafín rahoittamassa *ROBUS-TA-hankkeessa*, jossa kehitetään ja tutkitaan ilman kuljettajaa toimivan bussin etäoperaointia ja valvontajärjestelmää. Samalla havainnoidaan sitä, miten matkustajat kokevat autonomisen ajoneuvon.

“Kun bussista otetaan pois kuski, auktoriteetti häviää. Se vaikuttaa turvallisuuden tunteeseen. Joukkoliikenteen kustannukset eivät laske, jos

kuskittomuus tarkoittaa sitä, että bussiin pitää palkata vartija”, Korhonen selittää.

Liikkumisen muutos tuo mukanaan uuden ajan

Se “planeetan paras” keskustelu liikkumisen muutoksesta taas käytiin *Slush Y Mobility* -tapahtumassa, joka keräsi yhteiseen keskusteluun niin urheiluautovalmistajan, poliitikoita, start up -yrittäjiä kuin kansalaisia.

“Demoksen vahvuus on tuoda yhteen ihmisiä yhteiskunnan eri puolilta. Tässä tapahtumassa he rakensivat uuden ajan liikkumisen visiota yhdessä”, Suikkanen sanoo.

“Sanoisin, että se oli jopa universumin parasta keskustelua”, Korhonen toteaa.

Seuraavat askelmat liikkumisen muutoksessa ovat demoslaisilla jo kirkkaina mielessä.

“Kaupallisia, teknisiä ja psykologisia testejä on jo tehty. Nyt pitää päästä vähitellen lainsäädännöllisiin kokeiluihin. Miten kaupunki- ja liikennesuunnittelua voitaisiin esimerkiksi tehdä digitaalisesti? Voidaanko autojen määrää oikeasti vähentää ja muuta liikkumista lisätä?”, kysyy Demos Helsingin perustaja ja tulevaisuudentutkija **Roope Mokka**.

Omistusautoilun suosion laskua ei nimittäin pidä automaattisesti yhdistää päästöjen ja liikenneruuhkien vähenemiseen.

”Riskinä on, ettei ihmisten mindset muutu. Vaikka ihmiset eivät omistaisi autoja, niin autojen palveluistaminen voi jopa lisätä autoilua”, Oona Frilander täydentää.

Slush Y Mobility toi yhteen autonvalmistajia, poliitikkoja, startup-yrittäjiä ja kansalaisia.

Säätiöt yhdistivät voimansa nuorten hyväksi

Demos Helsinki auttoi Säätiöiden ja rahastojen neuvottelukuntaa järjestämään Vuosisadan rakentajat -haastekilpailun, jossa etsittiin ratkaisuja nuorten hyvinvoinnin parantamiseksi.

SAMU HINTSA

Vuosisadan rakentajat -haastekilpailun finalistitiimit pitchasivat ratkaisunsa suurelle yleisölle Tavastialla 6.9.2017.

Vuonna 2016 Säätiöiden ja rahastojen neuvottelukunta pyysi Demos Helsinkiä mukaan toteuttamaan suurta haastekilpailua. Suomen 100-vuotisjuhlavuosi oli tulossa, ja suomalaiset säätiöt halusivat katsoa tulevaisuuteen. Siksi haastekilpailun teemaksi valikoitui nuorten hyvinvoinnin ja yhteiskunnallisen osallistumisen edistäminen.

Yhteiskunnallisesti merkittävä teema inspiroi Demos Helsingin mukaan välittömästi, ja se vastasi haastekilpailun suunnittelusta ja toteutuksesta. Säätiöiden ja rahastojen innostaminen mukaan uudenlaiseen yhteistyöhön ei kuitenkaan ollut heti helppoa.

“Nuorten hyvinvointi oli teemana säätiöille vaikea, sillä monia yhdistää vain apurahojen jakaminen. Jokaisen säätiön säännöissä on määriteltty, millaista toimintaa ne voivat rahoittaa, eikä Suomessa juurikaan ole sosiaalityötä tukevia säätiöitä. Saimme kuitenkin yhdessä Demoksen kanssa selitettyä, ettei tarkoituksena ole tukea vain sosiaalityötä. Mukaan pystyi hakemaan myös tutkimukseen, kulttuuriin ja taiteeseen keskittyvillä ratkaisuilla”, kertoo Säätiöiden ja rahastojen neuvottelukunnan toimitusjohtaja **Liisa Suvikumpu**.

Vuosisadan rakentajat -haastekilpailuun haki mukaan lopulta yli 300 tiimiä, jotka koostuivat eri alojen osaajista. 15 lupaavinta ratkaisua valittiin mukaan Demoksen fasilitoimaan jatkokehitysvaiheeseen, jossa tiimit saivat apua ratkaisujensa kehittämiseen. Ideoiden kirjo oli laaja: finalistitiimeistä Integrify opettaa turvapaikanhakijoille koodausta, Someturva sen sijaan tarjoaa lainopillista apua sosiaalisessa mediassa tapahtuneisiin kiusaamistilanteisiin. Jatkovaiheessa oli mukana myös ratkaisuja esimerkiksi oppimisvaikeuksien selättämiseen ja työelämässä alkuun pääsemiseen.

Vuoden kestäneen työn aikana haastekilpailu kasvoi jopa maailman mittakaavassa suureksi. Missään muualla ei ole toteutettu koko kansalle avointa haastekilpailua yhtä monen rahoittajan yhteistyönä.

“Mukana oli 44 säätiötä ja rahastoa. Palkintosummastakin tuli kansainvälisesti vertailtuna suuri, sillä säätiöt ja rahastot tukivat viittä valitsemaansa voittajaratkaisua yhteensä lähes 2,5 miljoonalla eurolla”, kertoo Demos Helsingin tutkija **Julia Jousilahti**.

JULIA JOUSILAHTI
TUTKIJA
DEMOS HELSINKI

Vaikuttavuus kasvoi yhdessä tekemällä

Työskentely lukuisten eri säätiöiden ja rahastojen kanssa oli Demos Helsingille palkitseva kokemus. Säätiöt ovat merkittäviä yhteiskunnallisia toimijoita, mutta suuri yleisö ei tunne niitä kovin hyvin.

“Oli hienoa päästä tutustumaan säätiöiden laajaan kenttään ja pohtia, voisivatko ne toimia vielä nykyistäkin vaikuttavammin. Säätiöt voivat tuntua muille kuin rutinoituneille apurahanhakijoille etäisiltä ja vähän pölyisiltäkin, joten haastekilpailu muutti varmasti mielikuvaa säätiöistä”, Jousilahti sanoo.

Samaa mieltä on Liisa Suvikumpu. Vuosisadan rakentajat sai aikaan aivan uudenlaista vaikuttavuutta. Haastekilpailu oli osoitus siitä, että säätiöt pystyvät tunnistamaan merkittäviä yhteiskunnallisia ongelmia ja tukemaan niiden ratkaisua myös yhdessä. Kilpailun avulla säätiöt löysivät itselleen uusia, tärkeitä rahoituskohteita. Kilpailu tavoitti uusia apurahanhakijoita, jotka eivät ennen olleet tietoisia säätiöiden toiminnasta.

“Suomalaiselle säätiökentälle on tyypillistä säätiöiden suhteellisen pieni keskikoko. Saimme enemmän vaikuttavuutta pienille apurahoille, kun kokosimme niitä yhteen. On hienoa, miten pystyimme jakamaan tärkeää katalyyttistä rahaa ratkaisuille. On selvää, että tällaista yhteistyön tapaa kannattaa jatkaa jossakin muodossa”, Suvikumpu sanoo.

SAMU HINTSA

Haastekilpailussa etsittiin ratkaisuja, jotka parantavat nuorten hyvinvointia ja osallisuutta yhteiskunnassa – nyt ja tulevaisuudessa.

Haastekilpailun avulla säätiöt löysivät itselleen uusia, tärkeitä rahoituskohteita.

Säätiöiden tavoite toteutui

Vaikka Vuosisadan rakentajat on kilpailuna ohitse, moni siihen osallistuneista tiimeistä on sittemmin edistänyt toimintaansa. Kilpailussa suurimman, jopa 1,5 miljoonan euron palkintopotin napannut Gutsy Go on esitellyt ideaansa suomalaisille poliitikoille jo kahdesti. Gutsy Go kannustaa nuoria hyviin, omaa yhteisöä parantaviin tekoihin. Maaliskuussa tiimi pohti ratkaisunsa jatkokehitystä yhdessä suomalaisministerien kanssa.

“Kilpailun aikana syntyi iso yhteisö, joka auttoi ratkaisuja eteenpäin. On todella hienoa nähdä, miten ratkaisut vain kasvavat entistä vaikuttavammiksi kilpailun jälkeen”, Jousilahti sanoo.

Myös Suvikumpu on onnellinen, että säätiöiden tavoite tukea nuorten hyvinvointia toteutui.

“Se, että ratkaisut kehittyvät, on paras osoitus Vuosisadan rakentajien merkittävydestä. Tiimit ja säätiöt todella muuttavat maailmaa.”

VOIMAANTUMINEN

[EMPOWERING]

Syvällinen muutos maailmassa on sitä, että ihmiset näkevät asiat uudessa valossa ja oivaltavat itselleen uusia tapoja toimia.

Toiminta vaatii tuekseen tietoa ja näyttöä, mahdollisuutta kokeilla ja identifioitua uudenlaiseen tekemiseen. Tarvitaan esimerkkejä, jotka puhuttelevat. Tarvitaan tapoja tuoda ihmisiä yhteen.

Demos Helsinki pitää huolta, että ihmisillä on mahdollisuus toimia. Jos sitä ei ole, voi palavakin into tai ajatus jäädä toteuttamatta.

Kaupunkipolitiikka on täällä

Kaupungistuminen on monimutkainen ilmiö, joka herättää tulevaisuudessa entistä enemmän poliittisia intohimoja. Demos Helsinki on toiminut kumppanina kahdessa kaupunkien kehitystä käsittelevässä Strategisen tutkimuksen neuvoston hankkeessa.

KAISA SCHMIDT-THOMÉ

KAISA SCHMIDT-THOMÉ
VANHEMPI TUTKIJA
DEMOS HELSINKI

Kaupunkipolitiikka on nousemassa lähitulevaisuudessa yhä tärkeämmäksi teemaksi, ja suurten suomalaisten kaupunkien keskinäinen keskusteluyhteys tiivistyy parhaillaan. Poliittinen keskustelu kaupunkien roolista vaatii tuekseen tutkimustietoa. Tarpeeseen vastataan kahdessa Strategisen tutkimuksen neuvoston tutkimusohjelmassa. *URMI-hankkeessa* (Urbanization, Mobilities and Immigration) tutkitaan kaupungistumisen nykytilaa ja tulevaisuutta Suomessa muun muassa maahanmuuton näkökulmasta. *BEMINE-hanke* (Beyond MALPE-coordination: Integrative Envisioning) sen sijaan keskittyy kehittämään työkaluja kaupunkiseutujen strategiseen suunnitteluun ja kuntien väliseen yhteistyöhön.

“Demos Helsinki on URMI-hankkeessa mukana luomassa neljää eri tulevaisuusskenaariota suomalaisille kaupungeille. BEMINE-tutkimusprojektissa pohdimme, millainen rooli hallinnolla, verkostoilla ja kansalaisten aktiivisuudella on kaupunkiseutujen kasvussa. Vastasimme hankkeen yhteiskunnallisesta vaikuttavuudesta ja vuorovaikutuksesta”, kertoo Demos Helsingin vanhempi tutkija **Kaisa Schmidt-Thomé**.

Yhteiskehittäminen oli kummassakin hankkeessa avainroolissa. Tutkijat, eri alojen asiantuntijat, hallinnon edustajat ja Demos Helsinki työstivät skenaarioita ja työkaluja yhdessä. Strategisen tutkimuksen neuvoston hankkeiden tehtävänä on tuottaa pitkäjänteistä tutkimustietoa päätöksenteon taustalle. URMI-hankkeessa mukana ollut työ- ja elinkeinoministeriön erityisasiantuntija **Hanna-Maria Urjankangas** peräänkuuluttaa tärkeiden ilmiöiden kartoittamista jo etukäteen.

“On äärimmäisen tärkeää tuottaa poikkitieteellistä tietoa, jonka tuloksia voi hyödyntää tulevaisuudessa lainvalmistelussa. Nyt olemme esimerkiksi saaneet paperittomista sellaista tietoa, jota ei aiemmin ollut edes olemassa”, Urjankangas toteaa.

Kaupunkipolitiikka tekee tuloaan

URMI- ja BEMINE-hankkeiden yhteistyönä laadittavat skenaariot voivat toimia kaupungistumiseen liittyvässä keskustelussa tärkeänä työkaluna. Skenaarioiden ei ole tarkoitus olla vain arvauksia, vaan kuviteltavissa olevia kehityskulkuja.

KAISA SCHMIDT-THOMÉ

“Kaupunkien kehittämisestä vastaavat virkahenkilöt ja päättäjät voivat olla arjessaan niin kiinni nykyhetkessä ja lähivuosissa, että suuret käynnissä olevat muutokset jäävät huomiotta. Siksi tällaista tutkimusta tarvitaan”, Schmidt-Thomé sanoo.

Suomessa kaupungistuminen on Schmidt-Thomé mukaan ollut muita länsieurooppalaisia maita hitaampaa. Takamatkasta voi kuitenkin olla hyötyä, sillä muiden valtioiden kehityskulut antavat osviittaa siitä, mitä Suomessa voisi tapahtua.

“Toki nyt vaikuttavat aivan eri muutosvoimat kuin 30 vuotta sitten. Emme voi ennustaa suoraan menneisyyden perusteella, mutta pystymme hahmottamaan Suomen omaa jatkumoa. Haluammeko sen olevan samankaltainen kuin muualla vai aivan omanlaisensa?”

Kaupunkipolitiikka on nousemassa yhdeksi tulevaisuuden kiihkeimmistä keskustelunaiheista. Nykyisellä hallituskaudella on keskitytty maakuntaudistukseen ja sote-palveluihin, mutta seuraavaksi keskustellaan suurkaupunkipolitiikasta.

“Esimerkiksi Jan Vapaavuori on puhunut paljon kaupunkipolitiikan puolesta. Hän on luonut 21 kaupungin verkoston, jossa kaupungit sparraavat toisiaan kehittymään. Varmasti hekin voisivat hyötyä näiden hankkeiden tutkimustuloksista”, Schmidt-Thomé pohtii.

Arvokasta yhteiskehittämistä tutkijoiden ja virkahenkilöiden välillä

STN-hankkeet kokoavat eri alojen asiantuntijoita yhteen rajatun aiheen äärelle. Tutkijoiden lisäksi sekä URMI- että BEMINE-hankkeisiin on osallistunut joukko virkahenkilöitä ja muiden sidosryhmien edustajia. Vuorovaikutus on ollut hankkeissa avainasemassa.

“Demos on toiminut mainiosti välittävänä organisaationa eri osapuolten välillä. On äärimmäisen hyödyllistä, että virkamiehenä pääsee keskustelemaan suoraan tutkijoiden kanssa”, työ- ja elinkeinoministeriön Urjankangas sanoo.

Myös Kaisa Schmidt-Thomé tunnistaa yhteiskehittämisen tärkeyden. Kun hanketilaisuudet järjestetään hyvin, osallistujat kokevat omistajuutta hankkeen tavoitteisiin.

“Kummassakin hankkeessa haastavinta, ja onnistuessamme palkitsevinta, on ollut sopivan keskustelutason löytäminen yhteisiin työskentelyhetkiin. Tutkijoista on epämurkavaa, jos käsitteistö karkaa liian kauas tutkimuksesta, mutta vaikkapa kaupungin virkahenkilöä ärsyttää, jos keskustelulla ei ole yhtymäkohtia heidän realiteetteihinsa. Kun löydämme yhteisen tason, kaikki uskovat hankkeeseen, ja se etenee.”

Mistä rakentuu pohjoismaisen hyvinvointimallin tulevaisuus?

Sitra ja Demos Helsinki muotoilivat yhdessä tienviittoja tulevaisuuden hyvinvointiin. Samalla luotiin työkaluja ja yhteistä puhetapaa maailman muutokseen.

SITRA

Mitä muutoksia maailmassa on käynnissä ja mihin suuntaan pitäisi kulkea?

Miten käy demokratian ja mitä on tulevaisuuden osallisuus? Kuinka globaali kestävyyskriisi haastaa pohjoismaista hyvinvointimallia? Miten ihmisten toimeentulo rakentuu digitaalisessa taloudessa? Näiden kysymysten parissa Demos Helsinki ja Sitra viettivät viimeiset kaksi vuotta. Työskentelyn tuloksena syntyi hyvinvoinnin *Seuraava erä*, eli visio matkasta kohti tulevaisuuden hyvinvointiyhteiskuntaa.

“Suomen kaltaisissa yhteiskunnissa on päässyt vallalle jonkinasteinen näköalattomuus yhteiskunnan kehittämisessä. Visioita on liian vähän, mikä näkyy esimerkiksi siinä, että ihmisten luottamus tulevaisuuteen on trendinomaisessa laskussa”, Sitran ennakointi- ja strategiajohtaja **Paula Laine** kertoo.

Sitralla kyseessä oli jo kolmas visiotyö, jolla rakennettiin näkymää tulevaisuuden pohjoismaisesta mallista. Sitra haluaakin vaikuttaa siihen, että Suomessa tulevaisuuden kehityssuunnat tunnettaisiin ja tiedostettaisiin. Demos Helsingin kanssa toteutettua työtä pidetään onnistuneena, ja aiempia visioita vaikuttavampana.

“Nyt Suomessa on virinnyt keskustelu yhteiskunnallisten visioiden tarpeesta. Yhä useampi toimija on myös tajunnut, että päivänpolitiikan ohessa heidän pitää luoda pidempää näkymää sii-

tä, millaista yhteiskuntaa he ovat rakentamassa”, Laine sanoo.

Yhteinen puhetapa muutokseen

Visiotyön osana tehtiin sarja julkaisuja, jotka käsittelivät käynnissä olevia ja toisiinsa kietoutuvia murroksia. Julkaisujen teemoja olivat *työ ja toimeentulo*, *kasvu ja edistys*, *demokratia ja osallisuus* sekä *maapallon kantokyky*. Näiden pohjalta luotiin itse visio, joka kuvaa sitä, miten pohjoismaisen hyvinvoinnin ihanteita oikein voidaan soveltaa muuttuvassa maailmassa.

Demos Helsingin perustaja **Aleksi Neuvonen** ajattelee, että visiotyössä onnistuttiin saamaan muutosta aikaan.

“Onnistuimme luomaan hyvin ihmisiin tarttuvan kuvauksen siitä, mitä muutoksia maailmassa on käynnissä ja mihin suuntaan pitäisi kulkea. Olemme myös saaneet laajasti ihmisiä verifioidaan sitä näkemystä.”

Neuvonen painottaakin yhteistä puhetapaa ja kieltä maailman muutoksen käsittelemiseen.

“Meiltä on puuttunut yhteinen narratiivi siitä, että mitä asioita ollaan ratkaisemassa ja mihin suuntaan yhteiskunta haluaa mennä. Nyt onnistumme luomaan yhteisen puhetavan, jonka myös ihmiset ympäri maailmaa tunnistavat.”

SITRA

Erätauko-hankkeessa kehitettiin uutta tapaa käydä rakentavaa yhteiskunnallista keskustelua.

Tätä puhetapaa käynnissä olevasta muutoksesta testattiin laajasti. Keskeisenä menetelmänä olivat asiantuntijatyöpajat, joita pidettiin vuoden aikana San Franciscossa, Lontoossa, Tokiossa, Visbyn Almedalsveckanilla ja Trondheimissa. Työpajoissa etsittiin näkökulmia, jotka olisivat jääneet havaitsematta vain kotimaassa tehdyssä työssä.

Puhetavan lisäksi työn aikana havaittiin tarve uudenlaiseen kansalaiskeskusteluun. Näistä havainnosta muodostui yksi visiotyön näkyvimmistä osasista, *Erätauko-konsepti*, joka tarjoaa eväitä rakentavaan keskusteluun. Kyseessä on työkalu, jota voi käyttää niin päätöksenteossa kuin erilaisen ihmisten kohtaamisessa.

“Nykymaailmassa vaikuttavuus ei mene enää niin, että jokin organisaatio kirjoittaa raportin ja muutos lähtee siitä paperista. Nyt pitää luoda tapoja, joilla ihmiset voivat itse olla mukana rakentamassa uutta maailmankuvaa,” Neuvonen toteaa.

Demos Helsingin työn ytimessä

Visiotyö oli Demos Helsingille intensiivinen rupeama: parin vuoden ajan Neuvosen työajasta liki puolet meni visiotyön tekemiseen.

“Se oli mittaluokaltaan meille iso juttu. Harvemmin olemme tehneet näin pitkään yhtä asiaa.”

ALEKSI NEUVONEN
PERUSTAJA
DEMOS HELSINKI

Neuvosen lisäksi Seuraava erä työllisti kuusi muuta demoslaista työn eri vaiheissa. Hänen mukaansa työllä oli ainutlaatuinen merkitys Demoksen toiminnalle ylipäätään.

“Visiotyössä kiteytyy perusnarratiivi kaikelle tekemällemme. Me yritämme rakentaa kuvaa siitä, mihin maailmassa ollaan menossa ja luoda uutta kieltä muutoksen suunnalle, niin empiiristen havaintojen kuin arvojen tasolla.”

SITRA

NextEra Global -asiantuntijatyöpajoja pidettiin mm. Tokiossa, San Fransiscossa ja Lontoossa.

Faktaa vuodesta 2017

Tilikausi

Demos ry:n tilikausi on kalenterivuosi eli tämä raportti koskee aikaa 1.1.-31.12.2017. Raportti koskee sekä Demos ry:tä että sen tytäryhtiöitä Demos Research Institute Oy:tä ja Demos Effect Oy:tä.

Demos Helsinki

Demos Helsinki koostuu neljästä hallinnollisesta yksiköstä: Demos ry on koko ryhmän emo, joka tekee ajatushautomotyötä, tutkimusta ja palvelee julkisen ja kolmannen sektorin asiakkaita. Demos ry:n kokonaan omistama Demos Research Institute Oy perustettiin vuonna 2016. Se vastaa Suomen Akatemian Strategisen tutkimuksen neuvoston rahoittamien hankkeiden hallinnollisesta toteutuksesta erillisessä talousyksikössä, mutta kiinteästi Demos ry:n yhteydessä.

Demos ry:n tytäryhtiö Demos Effect Oy tarjoaa ajatushautomon työhön pohjautuvia konsulttipalveluita yrityksille. Demos ry omistaa yhtiöstä 89,3 %. Lisäksi yhtiön omistajina on joukko Demos Helsingin työntekijöitä ja neuvonantajia. Demos Effect Oy:llä on tytäryhtiö nimeltä Demos Effect Ab. Sillä ei ollut liiketoimintaa vuoden 2017 aikana.

Vuonna 2017 tehdyn strategiatyön mukaisesti Demos Helsingin organisaatorakennetta muutetaan vuoden 2018 aikana. Lisäksi vuoden 2018 alussa Demos ry osti 100% Demos Oy:n osakekannasta. Demos Oy:ssä ei tällä hetkellä ole liiketoimintaa.

HELI BLAFIELD

Ihmiset

Demos ry:n ja Demos Research Instituten työntekijät

Demos ry:ssä oli vuoden 2017 lopussa **16** vakituista työntekijää. Yhteensä vuoden aikana tehtiin **22** henkilötövuotta.

Demos Research Institute Oy:ssä oli vuoden 2017 lopussa **5** vakituista työntekijää. Yhteensä vuoden aikana tehtiin **4** henkilötövuotta.

Demos Effect oy:n työntekijät

Demos Effect Oy:ssä oli vuoden 2017 lopussa **10** vakituista työntekijää. Yhteensä vuoden aikana tehtiin **11** henkilötövuotta.

Demos ry:n hallitus 9.5.2017 asti

Tuija Talvitie, puheenjohtaja
 Satu Korhonen, varapuheenjohtaja
 Mikko Annala, sihteeri
 Tuomo Pentikäinen
 Bo Harald

Demos ry:n hallitus 9.5.2017 alkaen

Tuija Talvitie, puheenjohtaja
 Mikko Annala, varapuheenjohtaja
 Roope Mokka, sihteeri
 Tuomo Pentikäinen
 Bo Harald

Demos Effect Oy:n hallitus

Aleksi Neuvonen, puheenjohtaja
 Tuuli Kaskinen
 Torsti Tenhunen
 Matti Hautsalo

Demos Research Institute Oy:n hallitus 9.5.2017 asti

Tuuli Kaskinen, puheenjohtaja
 Mikko Annala
 Satu Korhonen

Demos Research Institute Oy:n hallitus 9.5.2017 alkaen

Tuuli Kaskinen, puheenjohtaja
 Mikko Annala
 Roope Mokka

Associate-ryhmä

Antti Hautamäki, senior associate, professori emeritus
 Peter Ache, professor in planologie, Radboud University Nijmegen
 Juha Huuskonen, kuraattori, Helsinki International Artist Programme
 Airi Lampinen, yliopistonlehtori, Tukholman yliopisto; dosentti, Helsingin yliopisto
 Seungho Lee, tohtoriopiskelija, tutkija, Aalto-yliopiston Taiteiden ja suunnittelun korkeakoulu
 Juha Mikkonen, tohtoriopiskelija, Yorkin yliopisto, Kanada
 Sari Stenfors, tohtori; Strategy, business technology, organization and management studies, Aalto University

Avainluvut

Demos ry

Liikevaihto: 2 442 622,55 €

Tulos: 424 410,37 €

Demos Research Institute Oy

Liiketoiminnan muut tuotot: 273 388,38 €

Tulos: 65,48 €

Demos Effect Oy

Liikevaihto: 1 205 000,80 €

Tulos: 165 380,42 €

Demos Helsingin yksiköiden osien välisiä siirtoja ei ole vähennetty liikevaihtoluvuista. Koko ryhmän liikevaihto on siis pienempi kuin yhtiöiden yhteenlaskettu liikevaihto.

Hallinnosta

- Demos ry:n hallitus piti kokouksen seitsemän kertaa.
- Demos Effect Oy:n hallitus piti kokouksen kahdeksan kertaa.
- Demos Research Instituten Oy:n hallitus piti kokouksen kolme kertaa.
- Taloushallintoa ja kirjanpitoa hoiti Marika Lohi Osuuskunta Multiprofessiosta / Osuuskunta Ehta Rahasta.
- Tilintarkastuksesta vastasi Risto Ekholm BDO Oy:sta.
- Toimitila sijaitsi Helsingissä 1.1.–31.3.2017 osoitteessa Kaivokatu 10 A ja 1.4.2017 alkaen osoitteessa Mechelininkatu 3d.
- Demos ry on Deliberatiivisen demokratian instituutti ry:n jäsen. Lisäksi Demos ry oli jäsen Ota-van Opiston osuuskunnassa 15.3.2017 asti.
- Demos Effect Oy liittyi Suomalaisen Työn Liiton jäseneksi 5.4.2017.

Julkaisut

Katse ylös kuopasta mahdollisuuksiin – Uuden ajan työ ja toimeentulo

www.demoshelsinki.fi/julkaisut/katse-ylos-kuopasta-mahdollisuuksiin-uuden-ajan-tyo-ja-toimeentulo

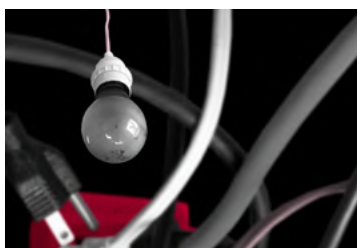
Työ 2040 -Skenaarioita työn tulevaisuudesta

www.demoshelsinki.fi/julkaisut/tyo-2040-skenaarioita-tyon-tulevaisuudesta

Demos Helsingin vuosikertomus 2016

www.demoshelsinki.fi/julkaisut/demos-helsingin-vuosikertomus-2016

Edistyksen uusi kytkentä

www.demoshelsinki.fi/julkaisut/edistyksen-uusi-kytkenta

Policy Brief: Kestävän kehityksen edistämiseen tarvitaan lisäpotkua – toimenpidesitoumuksissa paljon potentiaalia

www.demoshelsinki.fi/julkaisut/policy-brief-kestavan-kehityksen-edistamiseen-tarvitaan-lisapotkua

Kestävän kehityksen toimenpidesitoumustyökalu: kokonaisarvio ja kehittämismahdollisuudet

www.demoshelsinki.fi/julkaisut/kestavan-kehityksen-toimenpidesitoumustyokalukokonaisarvio-ja-kehittamismahdollisuudet

Tavoitteista toiminnaksi – Kestävän kulutuksen ja tuotannon visio ja tärkeimmät toimenpiteet

[www.demoshelsinki.fi/julkaisut/
tavoitteista-toiminnaksi-kesta-
van-kulutuksen-ja-tuotannon-vi-
sio-ja-tarkeimmat-toimenpiteet](http://www.demoshelsinki.fi/julkaisut/tavoitteista-toiminnaksi-kesta-
van-kulutuksen-ja-tuotannon-vi-
sio-ja-tarkeimmat-toimenpiteet)

Selvitys – Kysyntäjousto kuluttajan näkökulmasta

[www.demoshelsinki.fi/julkaisut/
selvitys-kysyntajousto-kulutta-
jan-nakokulmasta](http://www.demoshelsinki.fi/julkaisut/selvitys-kysyntajousto-kulutta-
jan-nakokulmasta)

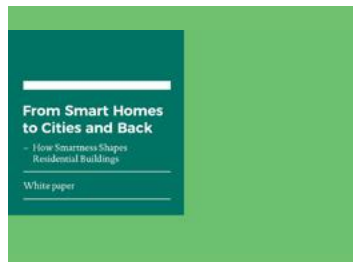
White Paper – Seuraavaksi menestyvät ne julkishallinnot, jotka jakavat valtaa ihmisille

[www.demoshelsinki.fi/julkaisut/
white-paper-seuraavaksi-menes-
tyvat-ne-julkishallinnot-jotka-ja-
kavat-valtaa-ihmisille](http://www.demoshelsinki.fi/julkaisut/white-paper-seuraavaksi-menes-
tyvat-ne-julkishallinnot-jotka-ja-
kavat-valtaa-ihmisille)

Work 2040 – Scenarios for the Future of Work

[www.demoshelsinki.fi/en/julkaisut/
work-2040-scenarios-for-the-futu-
re-of-work](http://www.demoshelsinki.fi/en/julkaisut/work-2040-scenarios-for-the-futu-
re-of-work)

White Paper – How Smartness Shapes Residential Buildings

[www.demoshelsinki.fi/en/julkaisut/
white-paper-smartness-shapes-resi-
dential-buildings](http://www.demoshelsinki.fi/en/julkaisut/white-paper-smartness-shapes-resi-
dential-buildings)

The Next Era of Wellbeing (Sitra & Demos Helsinki)

[www.sitra.fi/en/publications/next-
era-well](http://www.sitra.fi/en/publications/next-
era-well)

Demos Helsingin
vuosikertomus
2017

DEMOS
HELSINKI

DEMOS
EFFECT